

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

60-1

100 Státní archeologický ústav 100 let moderní archeologie v českých zemích

BRNO 2019

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 60
Volume 60

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Lumír Poláček

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Rudolf Procházka, Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Zdeňka Pavková, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Šimon Ungerman

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce

Mušov, „Na pískách“. Fragment lučkovité spony s pravoúhloú destičkou
a knoflíky (obr. 3, str. 146).

Cover Photography

Mušov, “Na pískách”. Fragment of the square-headed bow brooch decorated
with knobs (Fig. 3, Pg. 146).

Adresa redakce
Address

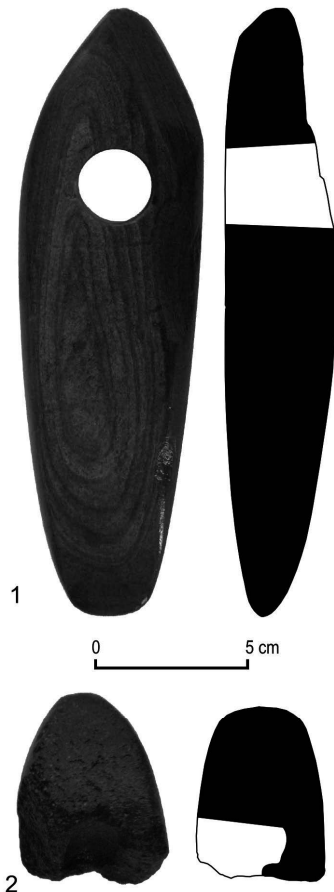
Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250 (Print)
ISSN 2571-0605 (Online)
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2019
Náklad 400 ks

Časopis je uveden v citační databázi SCOPUS a na seznamu vědeckých časopisů ERIH PLUS.
Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2019 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

Obr. 4. Drnholec. Sekeromlat z metabazitu (1) a fragment nedovrtaného sekeromlatu z hrubozrnného pískovce (2).

Fig. 4. Drnholec. Axe hammer from metabasite (1) and fragment of an unfinished axe hammer from coarse grained sandstone (2).

HAŇOVICE (OKR. OLMOUC)

„Dolní konec“, p. č. 202/23. Lengyel. Sídliště. Záchranný výzkum.

Během stavby rodinného domku manželů Jandových byla při jižním okraji skrývky zachycena část půdorysu zřejmě sídelní jámy s několika fragmenty kamene a keramiky náležející lengyelskému kulturnímu okruhu.

Pavel Moš

Resumé

Haňovice (Olomouc District), “Dolní konec”. Part of a settlement pit was found during a rescue excavation in Haňovice. It contained several fragments of stone and ceramics belonging to the Lengyel culture.

HNANICE (OKR. ZNOJMO)

„Fládnická – Knížecí vrch“. Hnanice I. Parcelní č. 985, 986, 987, 988, 1028, 1030, 1032, 1036, 1039. Neolit. MMK. Sídliště. Povrchový průzkum.

Lokalita o celkové rozloze cca 21 ha se nachází v těsné blízkosti severozápadního okraje obce Hnanice v nadmořské výšce 336–287 m n. m. Z převážné většiny se rozkládá na mírném jižním až jihovýchodním svahu spadajícím k levostrannému přítoku potoka Daníž. Její plocha (vyjma kóty 336 Dlouhý vrch a několika menších parcel) je ve směru S-J osázena keří révy vinné.

Lokalitu během povrchového průzkumu objevil r. 1990 J. Kovárník z Jihomoravského muzea ve Znojmě (Kovárník 1993, 119) a dal jí označení Hnanice I. Mezi nasbíranými předměty dominovala typická keramika mladšího stupně MMK v doprovodu ŠI (Kovárník 1993, tab. 26–29). Procentuálně mnohem méně bylo nálezů z eneolitu, doby bronzové a starší a mladší doby železné Znojme (Kovárník 1993, 119). O několik let později zde v severozápadní výšce parcely č. 1039 proběhl opět pod vedením J. Kovárníka archeologický výzkum, v jehož průběhu se podařilo prozkoumat dva velké hliníky MMK, které nabídky význačné množství archeologického materiálu (zejména keramiky včetně malovaných fragmentů, zlomků naběraček aj.) a ŠI (Kovárník 2005, 161–184).

Na přelomu května a června roku 2017 byly na části lokality cca 250 m jihozápadně od hotelu Vinice-Hnanice autorem této zprávy zjištěny orbou narušené tmavé struktury povrchových vrstev obsahující větší množství archeologického materiálu (severozápadní výšeč parcely č. 1039; rozloha cca 2, 5 ha; WGS84: 48.8051036N, 15.9767883E poloměr kruhu 72 m; 308–295 m n. m.). Opět byla identifikována MMK (zejména na základě zlomků nádob s typickými výčnělky), několik fragmentů lze rámcově zařadit do období mladšího pravěku, relativně četná byla středověká a novověká keramika (Svoboda 2019).

Jak již naznačeno výše, tmavé struktury povrchových vrstev byly v terénu zcela jasně rozpoznatelné a v okolní světlé ornici vytvářely dojem pravidelných pásů (Svoboda 2019, mapa 16–18; obr. 6–7). Z toho důvodu bylo přistoupeno k prověření lokality na mapovém serveru www.mapy.cz (dostupné z: <https://mapy.cz/letecka=2012-?x15=9765056.&y=48.8050170&z=17>). Přes počáteční negativní zjištění se podařilo výhradně na snímkování z r. 2012 (obr. 5) v prostoru severozápadní výšeč parcely č. 1039 identifikovat obrysy minimálně čtyř povrchových příznaků (PP 1 - PP 4), přičemž zmiňované půdní stopy náležely PP 1 a PP 3.

Pouze v povrchových vrstvách PP 1 se podařilo nalézt keramické střepy bezpečně datující MMK (Svoboda 2019, tab. 7, 9–10); sporadické zlomky pak odpovídaly období mladšího pravěku. PP 1 dále obsahoval velké množství rámcově pravěké fragmentované keramiky (společně s osteologickým materiálem z většiny ponechávána na místě), vyskytly se silicitové úštěpy. U PP 3 byla nálezořová situace obdobná, ovšem bez datační definitivy, celkově pak procento zjištěného archeologického materiálu bylo menší. Půdní kontrast u ostatních povrchových příznaků (PP 2 a PP 4) absentoval, jejich identifikace byla učiněna výhradně na základě porostových stop.

Vzhledem ke skutečnosti, že se zde prozatím opíráme pouze o zjištění výzkumu nedestruktivního charakteru, nelze o výše popisovaných povrchových příznacích hovořit jako o archeologických situacích souvisejících s rozsáhlou sídlištní aglomerací MMK. Může se jednat o pozůstatky zaniklých cest popř. vodotečí obsahujících z vyšších poloh splavené kulturní vrstvy, vyloučit nemůžeme ani narušení souvislého pásu kulturních vrstev nespecifikovanými stavebně-kultivačními zásahy.

Dan Svoboda

Literatura

Kovárník, J. 1993: Další archeologické nálezy ze Znojemska a Třebíčska. *Přehled výzkumů 1990*, 115–126, tab. 26–34.

Kovárník, J. 2005: Mladší moravská malovaná keramika z Hnanic u Znojma. In: I. Cheben, I. Kuzma (eds.): *Otázky neolitu a eneolitu našich krajín 2004. Zborník referatov z 23. pracovného stretnutia bádateľov pre výskum neolitu a eneolitu Čiech, Moravy a Slovenska, Skalica 21. – 24. 9. 2004*. Archaeologica Slovaca Monographiae Communicationes VIII. Nitra: Archeologický ústav Slovenskej akadémie vied, 161–184.

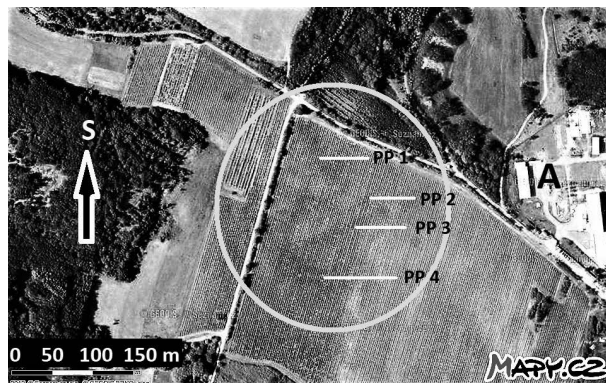
Mapy.cz [online]. ©2012. Seznam.cz, a.s., © GEODIS.BRNO.2019 [cit. 2019-02-26]. Dostupné z: <https://mapy.cz/letecka=2012-?x15=9765056.&y=48.8050170&z=17>

Svoboda, D. 2019: *Hnanice I. Povrchové sběry květen/červen 2017*. Rkp. nálezořové zprávy, č. j. MTX201900024. Uloženo: Archiv nálezořových zpráv, Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.

Resumé

Hnanice (Bez. Znojmo), „Fládnická – Knížecí vrch“. Im Mai/Juni 2017 sind während der Geländebegehungen in der Nähe von Hnanice Gemeinde (Bez. Znojmo) durch Ackertätigkeit gestörte, dunkelverfärb-

te Schichten festgestellt worden. Anhand der Keramikfragmente mit typischen senkrechten Knubben mit angedeuteter Öffnung wurde die Lengyel-Kultur datiert. Die Luftaufnahmen der Survey-Fläche (Abb. 5) zeigen deutliche Umrisse mehrerer Bodenverfärbungen.

Obr. 5. Hnanice (okr. Znojmo). Letecký snímek části lokality s vyznačeným místem koncentrace půdních příznaků (PP1 až PP4); písmenem A je označen hotel Vinice-Hnanice. Zdroj: Mapy.cz [online]. ©2012. Seznam.cz, a.s., © GEODIS.BRNO.2019 [cit. 2019-02-26] Dostupné z: <https://mapy.cz/letecka=2012-?x15=9765056.&y=48.8050170&z=17>.

Abb. 5. Hnanice (Bez. Znojmo). Luftaufnahme eines Teils der untersuchten Fläche mit den einzelnen Verfärbungen (PP 1-4); Der Buchstabe A markiert das Hotel Vinice-Hnanice. Quelle: Mapy.cz [online]. ©2012. Seznam.cz, a.s., © GEODIS.BRNO.2019 [cit. 2019-02-26] Einsehbar: <https://mapy.cz/letecka-2012?x=15.9765056&y=48.8050170&z=17>.

HOLASOVICE (K. Ú. HOLASOVICE, OKR. OPAVA)

Opavská ulice, parcela č. 1172. LnK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Lokalizace: S-JTSK - 1 502451.239 1081122.998 274.965; 2 502449.836 1081121.711 274.975; 3 502449.603 1081122.030 274.988; 4 502451.100 1081123.325 274.951.

Záchranný archeologický výzkum probíhal v souvislosti s budováním přípojky a trafostanice pro nově vznikající čističku odpadních vod pro obec Neplachovice. Výkop pro kabeláž narušil mísovité cca 0,60 m hluboký objekt kultury s lineární keramikou. Jáma se nacházela severně od Opavské ulice, tedy ještě na katastru sousedních Holasovic, na levobřeží Heraltického potoka a cca 350 m od koryta řeky Opavy.

Soňa Králová, Jiří Juchelka